

МОН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий Київський інститут залізничного транспорту

Кафедра управління комерційною діяльністю залізниць

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

 Віктор МИРОНЕНКО

« 01 » 09 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань І «Транспорт та послуги»

Спеціальність І7 «Залізничний транспорт»

Освітня програма «Управління транспортними системами в умовах ризиків та криз»

Тип дисципліни вибіркова

Мова викладання українська

Робоча програма з дисципліни «Транспортно-експедиторська діяльність» для здобувачів другого(магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю J7 «Залізничний транспорт», освітньою програмою «Управління транспортними системами в умовах ризиків та криз».

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданнях:

науково-методичної комісії спеціальності J7 Залізничний транспорт
протокол № 1 від 26 серпня 2025 року,

кафедри управління комерційною діяльністю залізниць
протокол № 1 від 01 вересня 2025 року,

Вченої ради Навчально-наукового Київського інституту залізничного
транспорту
протокол № 11 від 01 вересня 2025 року.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <i>J Транспорт та послуги</i>	<i>Вибіркова</i>	
	Спеціальність <i>J7 Залізничний транспорт</i>		
Модулів – 2	Освітня програма <i>«Управління транспортними системами в умовах ризиків та криз»</i>	Рік підготовки	
Індивідуальне завдання – <i>Не передбачено навчальним планом</i>		1	-
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		1	-
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача вищої освіти (з індивідуальним завданням включно) – 3	Рівень вищої освіти <i>Другий (магістерський)</i>	Лекції	
		<u>30</u> год.	<u>6</u> год.
		Практичні, семінарські	
		<u>15</u> год.	<u>6</u> год.
		Лабораторні	
		= год.	= год.
		Самостійна робота (крім індивідуального завдання, передбаченого навчальним планом)	
		75 год.	108 год.
		Індивідуальне завдання (не передбачене навчальним планом)	
		= год.	= год.
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять і кількості годин самостійної роботи (з індивідуальним завданням включно) та загальної кількості годин становить:
 для денної форми здобуття вищої освіти – 37 % / 63 %;
 для заочної форми здобуття вищої освіти – - % / - %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти системних знань і практичних навичок з організації транспортно-експедиторського обслуговування в умовах розвитку міжнародних транспортних коридорів, євроінтеграційних процесів і глобалізації; засвоєння сучасних принципів і методів експедирування вантажів, нормативно-правової бази та технологій взаємодії учасників транспортного процесу з урахуванням вимог клієнтоорієнтованості, економічної ефективності та безпеки перевезень.

Завдання вивчення дисципліни:

засвоїти теоретичні основи транспортно-експедиторської діяльності та правові аспекти функціонування ринку транспортно-експедиторських послуг;

навчитися класифікувати та оцінювати умови надання транспортно-експедиторських послуг;

оволодіти методами організації транспортно-експедиторського обслуговування при внутрішніх та міжнародних перевезеннях;

вміти враховувати митні та фінансові процедури під час розробки логістичних схем доставки;

набути практичних навичок у використанні логістичних методів і комп'ютерних програмних продуктів для планування та оптимізації транспортних процесів;

здобути компетентність у прийнятті управлінських рішень в умовах динамічних змін транспортного ринку та глобальної конкуренції.

Міждисциплінарні зв'язки

Попередньо вивчають: дисципліни першого (бакалаврського) рівня «Технології транспортної логістики», «Основи транспортно-експедиторського обслуговування», «Комерційна та вантажна робота на залізничному транспорті», «Оцінка ефективності транспортно-логістичних рішень», «Інтермодальні технології вантажних перевезень».

Паралельно вивчають: «Управління ризиками та кризами в транспортних системах».

Послідовно вивчають: «Гуманітарна логістика та транспортне обслуговування в умовах надзвичайних ситуацій», науково-дослідна практика та виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи, у межах яких знання та навички з дисципліни «Транспортно-експедиторська діяльність» дозволяють здобувачам:

обґрунтовувати логістичні та транспортно-експедиторські рішення;

застосовувати методи оптимізації маршрутів та схем доставки;

розраховувати економічну ефективність транспортно-експедиторських послуг;

враховувати міжнародні нормативні акти, митні процедури та принципи клієнтоорієнтованості;

інтегрувати знання з транспортної логістики, економіки, права та управління ризиками для формування комплексних рішень.

Компетентності та результати навчання

Шифр за ОП	Шифр компетентностей																			
	Загальні								Спеціальні (фахові)									ОП		
	ЗК 01	ЗК 02	ЗК 03	ЗК 04	ЗК 05	ЗК 06	ЗК 07	ЗК 08	ФК 01	ФК 02	ФК 03	ФК 04	ФК 05	ФК 06	ФК 07	ФК 08	ФК 09	ФК 10	ФК 11	ФКС 12
ВК		+			+	+			+	+	+	+	+	+	+			+	+	+

Шифр за ОП	Програмні результати навчання														
	РН-01	РН-02	РН-03	РН-04	РН-05	РН-06	РН-07	РН-08	РН-09	РН-10	РН-11	РН-12	РН-13	РН-14	ПРНС-15
ВК								+	+	+	+	+		+	

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретико-правові засади транспортно-експедиторської діяльності.

Тема 1. Зміст та сутність транспортно-експедиторської діяльності (ТЕД)

Основні поняття: транспортно-експедиторська діяльність, транспортно-експедиторські послуги (ТЕП), транспортно-експедиторське обслуговування (ТЕО). Роль ТЕД у транспортній системі України та міжнародній логістиці. Порівняння ТЕД з іншими видами транспортних послуг.

Тема 2. Суб'єкти транспортно-експедиторської діяльності

Характеристика експедитора як ключового суб'єкта ТЕД. Роль перевізників, транспортних агентів, клієнтів, «третіх осіб». Особливості правового статусу учасників ТЕД. Взаємодія та відповідальність суб'єктів у транспортному процесі.

Тема 3. Функції транспортного експедитора і транспортного агента, визначені законодавством України

Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність». Функції експедитора: організація перевезень, контроль, страхування, митне оформлення, збереження вантажів. Функції транспортного агента: представництво інтересів клієнта, забезпечення виконання перевезення, взаємодія з перевізниками. Відмінності між експедитором і агентом.

Тема 4. Суміщення функцій експедитора та перевізника

Практика суміщення функцій в Україні та світі. Переваги та недоліки: економічні, правові, організаційні. Конфлікти інтересів та ризики для клієнтів. Приклади з практики українських та міжнародних логістичних компаній.

Модуль 2. Організація та практичні аспекти транспортно-експедиторського обслуговування

Тема 5. Договір транспортного експедирування

Юридична природа договору: сторони, предмет, права та обов'язки. Обов'язкові та додаткові умови. Відповідальність експедитора та клієнта. Судова практика та типові спори за договорами ТЕО.

Тема 6. Контрагенти експедитора

Клієнти: класифікація за видами бізнесу та обсягами перевезень. Перевізники: критерії вибору та організація взаємодії. Страхові компанії, митні органи, банки та інші учасники. «Треті особи» та специфіка укладання угод із ними.

Тема 7. Організація транспортно-експедиторського обслуговування у зовнішньоекономічній діяльності.

Особливості організації міжнародних перевезень. Вплив митних процедур на ТЕО. Інкотермс у діяльності експедитора. Інтермодальні та мультимодальні перевезення у зовнішній торгівлі.

Тема 8. Сучасні тенденції розвитку транспортно-експедиторської діяльності.

Цифровізація та автоматизація ТЕД (логістичні платформи, блокчейн, електронні документи). Екологічні аспекти ТЕД та концепція «зеленої логістики». Конкуренція та кооперація в логістичному бізнесі. Розвиток ТЕД в умовах євроінтеграції України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	разом	у тому числі					разом	у тому числі				
		лекції	лаб.	пр. / сем.	сам. роб.	ІЗ		лекції	лаб.	пр. / сем.	сам. роб.	ІЗ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теоретико-правові засади транспортно-експедиторської діяльності												
Тема 1. Зміст та сутність транспортно-експедиторської діяльності (ТЕД)	19	4	-	-	15	-	21	1	-	-	20	-
Тема 2. Суб'єкти транспортно-експедиторської діяльності	11	4	-	1	6	-	12	-	-	1	11	-
Тема 3. Функції транспортного експедитора і транспортного агента, визначені законодавством України	11	4	-	1	6	-	12	1	-	1	10	-
Тема 4. Суміщення функцій експедитора та перевізника	13	4	-	1	8	-	13	1	-	-	12	-
Підготовка до модульного контролю	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Проведення модульного контролю	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	58	16	-	5	37	-	58	3	-	2	53	-
Модуль 2. Організація та практичні аспекти транспортно-експедиторського обслуговування												
Тема 5. Договір транспортного експедирування	18	4	-	2	12	-	20	1	-	1	18	-
Тема 6. Контрагенти експедитора	13	4	-	2	7	-	13	1	-	1	11	-
Тема 7. Організація транспортно-експедиторського обслуговування у зовнішньоекономічній діяльності перевезеннями	14	4	-	2	8	-	14	1	-	1	12	-
Тема 8. Сучасні тенденції розвитку транспортно-експедиторської діяльності	9	2	-	2	5	-	11	-	-	1	10	-
Підготовка до модульного контролю	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Проведення модульного контролю	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	58	14	-	10	34	-	58	3	-	4	51	-
Підготовка до підсумкового контролю (екзамену / заліку)	4	-	-	-	4	-	4	-	-	-	4	-
Загальна кількість годин	120	30	-	15	75	-	120	6	-	6	108	-

5. Семінарські заняття

Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом

6. Практичні заняття

Теми практичних занять	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
№1. Основні операції та технологія транспортно-експедиторського обслуговування.	3	2
№2. Підготовка та укладання договору транспортно-експедиторського обслуговування.	2	1
№3. Розроблення та вибір транспортно-технологічної схеми доставки вантажу.	2	1
№4. Оформлення перевізної та митної документації при міжнародних перевезеннях (визначення коду та класу вантажів УКТЗЕД та ГНГ)	2	1
№5. Інформаційно-комп'ютерні технології в роботі експедитора	2	1
Підсумкове тестування.	2+2	
Усього годин	15	6

7. Лабораторні заняття

Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом

8. Самостійна робота

Форми організації освітнього процесу	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
ПА – підготовка до практичних занять	8,4 (<i>години на підготовку до кожного заняття</i>)	13 (<i>години на підготовку до кожного заняття</i>)
ПМК – підготовка до модульного контролю	4	-
ППК – підготовка до підсумкового контролю (екзамену / заліку)	4	4
ІЗ – виконання індивідуального завдання, передбаченого навчальним планом (курсова робота / проєкт, цикл РГР, ГР, РР, а також контрольна робота для заочної форми здобуття освіти)	-	-
Усього годин	75	108

Орієнтовний перелік презентацій із дисципліни «Транспортно-експедиторська діяльність»

1. Роль транспортно-експедиторської діяльності в розвитку логістичних систем України.
2. Порівняння правового статусу експедитора, перевізника та транспортного агента.
3. Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність»: основні положення та проблемні питання застосування.
4. Етичні стандарти та професійна відповідальність експедитора.
5. Суміщення функцій експедитора та перевізника: ризики й переваги для клієнта.
6. Типові помилки при укладанні договорів транспортно-експедиторського обслуговування.
7. Взаємодія експедитора з клієнтами, перевізниками та “третіми особами”.
8. Роль страхових компаній у забезпеченні безпеки транспортно-експедиторських операцій.
9. Етапи організації транспортно-експедиторського обслуговування: від заявки до доставки.
10. Порівняльний аналіз договорів експедирування в Україні та ЄС.
11. Особливості ТЕД у зовнішньоекономічній діяльності підприємств.
12. Застосування термінів Інкотермс у діяльності транспортного експедитора.
13. Мультиmodalьні та інтерmodalьні перевезення: роль експедитора в координації процесу.
14. Оформлення міжнародних перевізних документів: накладна СМГС,

CMR, коносамент.

15. Визначення коду вантажу за УКТЗЕД і ГНГ: значення для логістичної діяльності.

16. Митне оформлення вантажів: завдання експедитора та основні труднощі.

17. Інформаційно-комп'ютерні технології в роботі експедитора (TMS, CRM, електронні накладні, e-Freight).

18. Цифровізація транспортно-експедиторської діяльності: виклики та перспективи.

19. “Зелена логістика” і сталий розвиток ТЕД: міжнародні практики.

20. Євроінтеграційні процеси та гармонізація українського законодавства з вимогами ЄС у сфері експедирування.

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом

10. Методи навчання

1. Інформаційно-презентаційні (усні: лекція, розповідь, пояснення, опис, доведення і переконання, повторення, систематизація, огляд, консультування, переказ, виступ, презентація; письмові: конспектування, реферування, анотування, план тексту, таблиці, схеми, аналіз, синтез, класифікація, порівняння, узагальнення, конкретизація, інтерпретація, підсумки, висновки, виклад, повідомлення, доповідь, звіт, пояснювальна записка, стаття, тези; наочно-усні: ілюстрація, демонстрація, показ, спостереження).

2. Алгоритмічно-дійові (діалогічні: бесіда, дискусія, опитування; предметно-групові: вирішення задач, кейс-метод, анкетування, тестування; групові: мозковий штурм, синектика, метод проєктів, ігрове моделювання, аналіз ситуацій, гра, тренінг).

3. Самостійно-пошукові (індивідуальна робота: спостереження, проєкти, моделювання, дослідження; самостійна робота: пошук і систематизування інформації, планування і програмування, прогнозування, проєктування, моделювання).

11. Методи контролю досягнутих результатів навчання:

- тестовий контроль;
- письмові контрольні роботи;
- співбесіда за матеріалами розглянутої теми;
- письмове фронтальне опитування здобувачів вищої освіти на початку чи в кінці лекції;
- фронтальне, індивідуальне та комбіноване усне опитування;

- експрес-контроль;
- перевірка виконання завдань для самостійної роботи.

Підсумковий контроль досягнутих результатів навчання – залік в усній формі.

12. Розподіл максимальної кількості балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Контроль протягом семестру								Модуль 3 (ІЗ)	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів
Модуль 1				Модуль 2						
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8			
<p>Для денної форми здобуття вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – <u>20</u> ; - виконання завдань для самостійної роботи – <u>10</u>; - модульна контрольна робота № 1 – <u>15</u>; - модульна контрольна робота № 2 – <u>15</u>. 								Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом	40	100
<p>Для заочної форми здобуття вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – <u>40</u> ; - виконання завдань для самостійної роботи – <u>20</u>. 								Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом		

Бали від 1 до 60, якими оцінюють результати роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру, розподілені між модулями порівну: 30 балів за модуль.

Здобувач вищої освіти отримує допуск до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами роботи протягом семестру він набрав не менше 30 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за формами організації освітнього процесу	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), циклу РГР / РР / ГР	для заліку, контрольної роботи
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)
1–34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

«добре» – здобувач вищої освіти демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

«задовільно» – здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

13.Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Курс лекцій з дисципліни.
4. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни.
5. Запитання для підсумкового контролю (екзамену / заліку).
6. Інше.

Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни

1. Презентація лекційного курсу.
2. Курс лекцій.
3. Методичні вказівки до практичних робіт.
4. Методичні вказівки до самостійної роботи.

14.Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15#Text>
2. Габа В. В., Юрченко О. Г., Рудюк М.В. Транспортно-експедиторська та операторська діяльність на залізничному транспорті. Навчальний посібник / Габа В. В., Юрченко О. Г., Рудюк М.В. – К.: ДУІТ, 2021. – 138 с.
3. Нормативно-правова база вантажних перевезень залізничним транспортом [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/
4. Збірник тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги та Коефіцієнти, що застосовуються до Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги (Тарифне керівництво №1) Наказ *Мінтрансв'язку України*; від 26.03.2009 № 317 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0340-09#Text>
5. Міжнародний залізничний транзитний тариф (МТТ) https://www.uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/mignarodni_taryfy/mtt/
6. Єдиний транзитний тариф (ЄТТ) https://www.uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/mignarodni_taryfy/ett/

Додаткова

7. Railway reform & Charges for the Use of Infrastructure: European Conference of Ministers of Transport – Режим доступу: <https://www.itf-oecd.org/sites/default/files/docs/05railreforme.pdf>

8. European Commission: офіційний сайт: Infrastructure charges – Режим доступу: https://transport.ec.europa.eu/transport-modes/rail/infrastructure/infrastructure-charges_en

9. Офіційний веб-сайт FIATA (International Federation of Freight Forwarders Associations – Міжнародна федерація асоціацій експедиторів вантажів) – Режим доступу: <https://fiata.org/>

15. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

2. АТ «Укрзалізниця». Офіційний сайт АТ «Укрзалізниця» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uz.gov.ua/>

3. Електронний архів наукових періодичних видань України / НБУВ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>

4. Електронна бібліотека НБУВ. Асамблея (НБУВ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuviar.gov.ua/asambleya/asambl.php>